

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 443/2018-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Ján Florián Gajniak advokát, s. r. o., Šafárikovo námestie 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ján Florián Gajniak, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 8/2008 po právoplatnosti nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 362/2014-41 z 9. septembra 2014 za účasti Okresného súdu Pezinok a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 10. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Ján Florián Gajniak advokát, s. r. o., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 8/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2.1 Z obsahu sťažnosti vyplýva, že ústavný súd už nálezom č. k. III. ÚS 33/2012-29 zo 6. marca 2012 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 8/2008, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov a sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2.2 Lustráciou vo vlastných evidenčných pomôckach ústavný súd zistil, že okrem sťažovateľom v sťažnosti uvedeným nálezom (III. ÚS 33/2012) rozhodol ústavný súd o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 8/2008 aj nálezom č. k. III. ÚS 362/2014-41 z 9. septembra 2014.

3. Sťažovateľ v sťažnosti vyčíta okresnému súdu neefektívnu činnosť pri nariadovaní znaleckého dokazovania, pri opakovanom vypočúvaní účastníkov konania a poukazuje na svoju majetkovú a nemajetkovú ujmu, ktorú utrpel 19-ročným neefektívnym konaním.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl.46 a na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 odseku /2/ Ústavy SR a podľa článku 6 odseku /1/ medzinárodného Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod zn. spisu číslo 5 C 8/2008

2. Okresnému súdu Pezinok prikazuje, aby v konaní zn. spisu : 5 C 8/ 2008 konal a to bez zbytočných prieťahov sústredene.

3. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume: 17500.- eur a zaväzuje Okresný súd Pezinok, aby uvedenú priznanú sumu 17500.- eur vyplatil sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Pezinok je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania za 3-úkony právnej služby vo výške: 380.- eur a zaväzuje Okresný súd Pezinok, aby sumu:380.- eur uhradil do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia na účet právneho zástupcu.“

5. Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 443/2018-13 z 1. augusta 2018 ju podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti týkajúcej sa porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 362/2014-41 z 9. septembra 2014 prijal na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosť odmietol.

6. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval prípisom z 20. augusta 2018 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k vecnej stránke prijatej sťažnosti a uviedol chronológiu úkonov súdu po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 362/2014-41 z 9. septembra 2014.

7.1 Dňa 24. septembra 2018 bol ústavnému súdu doručený prípis predsedu okresného súdu sp. zn. 1 Spr 126/2018 z 20. septembra 2018, v ktorom po zrekapitulovaní chronológie úkonov, ktoré okresný súd v napadnutom konaní vykonal po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 362/2014-41 z 9. septembra 2014, k vecnej stránke prijatej sťažnosti uviedol: „Mám za to, že Okresný súd Pezinok po predchádzajúcom náleze konal vo veci plynulé a bez prietahov, keď po vyhlásení pôvodného rozsudku dňa 03.09.2014 na odvolanie žalobcu predložil spis dňa 19.11.2014 na Krajský súd v Bratislave. Spis sa z Krajského súdu v Bratislave vrátil na Okresný súd Pezinok dňa 29.09.2017. Pojednávanie vytyčené na deň 10.07.2018 bolo odročené na žiadosť sťažovateľa a na ďalšom pojednávaní dňa 11.09.2018 bol vo veci vyhlásený rozsudok, ktorý sa toho času doručuje účastníkom konania. Z uvedeného dôvodu navrhujeme sťažnosť zamietnuť. V tejto súvislosti poukazujeme i na zrejmu neprimeranosť požadovanej náhrady vo výške 17.500,- eur, keď predmetom konania je žaloba o náhradu škody vo výške 1.440,05 eur, z ktorých súd ako dôvodne priznal žalobcovi sumu 842,56 eur.“

7.2 Súčasťou odpovede predsedu okresného súdu bola chronológia procesných úkonov okresného súdu, z ktorej okrem iného vyplýva:

„... č. l. 293-304 rozsudok zo dňa 3.9.2014

č. l. 305 úprava zák. sudcu zo dňa 8.9.2014 - predloženie rozsudku na Ústavný súd SR

č. l. 306-309 odvolanie žalobcu voči rozsudku zo dňa 29.9.2014

č. l. 310 úprava vsú zo dňa 10.10.2014 - doručenie odvolania žalovanej na vyjadrenie + vz. 4 za odvolanie

č. l. 311 úprava vsú zo dňa 11.11.2014 - vyhotoviť predkladaciu správu

č. l. 312 predkladacia správa zo dňa 19.11.2014, spis zaslaný na KS BA

č. l. 313-315 doposlanie vyjadrenia k odvolaniu na KS BA

č. l. 316 úprava zák. sudcu na KS BA zo dňa 20.9.2016

č. l. 317-321 uznesenie KS BA zo dňa 29.9.2017 - zrušenie rozsudku OS PK

č. l. 322 úprava zák. sudcu zo dňa 29.11.2017 - lustrácia pobytu účastníkov konania

- č. l. 323-327 lustrácia v Registri obyvateľov*
- č. l. 328-329 úprava vsú zo dňa 11.1.2018 - doručenie uznesenia KS BA účastníkom konania*
- č. l. 330 úprava súdnej tajomníčky zo dňa 28.3.2018 - pokyn pre vsú*
- č. l. 331-335 úprava zák. sudcu zo dňa 7.6.2018 - vytýčenie TP: 10.7.2018 + doručovanie predvolania účastníkom konania*
- č. l. 336 lustrácia v Registri obyvateľov*
- č. l. 337-338 doručenie žiadost' o odročenie pojednávania + pokyn zák. sudcu zo dňa 9.7.2018 - vytýčenie nového TP: 11.9.2018*
- č. l. 339-340 uznesenie zo dňa 9.7.2018 - odročenie pojednávania na deň 11.9.2018 + pokyn zák. sudcu na doručenie uznesenia účastníkom konania*
- č. l. 341-343 podanie žalobcu zo dňa 9.7.2018 - ospravedlnenie z pojednávania + rozšírenie žaloby*
- č. l. 344-345 mailová komunikácia zo dňa 9.7.2018*
- č. l. 346-348 oznámenia o doručení uznesenia zo dňa 9.7.2018 žalovanej v II. rade vyvesením na úradnej tabuli a zverejnením na web. Stránke*
- č. l. 349-356 oznámenie Mestského úradu v Modre o doručovaní zásielok pre žalovanú v II. rade...“*

7.3 Zároveň predseda okresného súdu vyjadril súhlas s tým, aby ústavný súd rozhodol o sťažnosti bez nariadenia ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd následne prípisom z 25. septembra 2018 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby zaujal stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu, ktoré mu v prílohe zaslal, ako aj k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

9. Stanovisko právneho zástupcu sťažovateľa bolo ústavnému súdu doručené 10. októbra 2018. Sťažovateľ súhlasil s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci. K súdom predloženej chronológii nemal sťažovateľ žiadne námietky a rozhodnutie o výške uplatneného primeraného finančného zadosťučinenia ponechal na zvážení ústavného súdu.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 8/2008 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 362/2014-41 z 9. septembra 2014 (od 14. októbra 2014, pozn.) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13.1 Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

13.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

14. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej

lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

16. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1

dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú:

- právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, pričom za súčasť tohto kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci,
- správanie účastníka súdneho konania,
- postup samotného súdu.

18. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádzajúc z toho, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o výške náhrady škody spôsobenej pri autonehode, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnú vec, ktorá patrí do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, a preto napadnuté konanie nemožno považovať za právne zložitú.

19. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zastáva názor, že k dĺžke posudzovaného konania po 14. októbri 2014 prispeli aj okolnosti na strane sťažovateľa. Pojednávanie nariadené na 10. júl 2018 bolo odročené na základe jeho žiadosti, rovnakým podaním sťažovateľ zároveň rozšíril žalobný návrh (viac ako 18 rokov po podaní žaloby, pozn.).

20.1 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.

20.2 Čo sa týka posudzovania postupu všeobecného súdu, ústavný súd konštatuje, že po vydaní druhého nálezu ústavného súdu identifikoval iba obdobie dvojmesačnej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu. Po vyhlásení rozsudku (v poradí prvého v predmetnom konaní, pozn.) okresného súdu 3. septembra 2014 a po následnom odvolaní žalobcu (sťažovateľa, pozn.) proti tomuto rozsudku predložil okresný súd súdny spis 19. novembra 2014 Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Obdobie od 19. novembra 2014 do 29. septembra 2017, keď bol spis na krajskom súde, preto ústavný súd nemohol v plnej miere pripísať na ťarchu okresného súdu aj napriek tomu, že krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu, pretože išlo o prvý rozsudok okresného súdu v predmetnej veci. Po vrátení súdneho spisu okresnému súdu možno identifikovať krátku dvojmesačnú neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu medzi 29. septembrom 2017 a 29. novembrom 2017, a to pred tým, než okresný súd začal vykonávať úkony smerujúce k doručovaniu zrušujúceho uznesenia krajského súdu (lustrácie pobytu strán konania a následné doručovanie). Následne už okresný súd postupoval plynulo a zákonný sudca úpravou zo 7. júna 2018 nariadil termín pojednávania na 10. júl 2018, ale toto pojednávanie bolo odročené na žiadosť sťažovateľa a na ďalšom pojednávaní 11. septembra 2018 už bol vo veci vyhlásený rozsudok. Proti predmetnému rozsudku podala odvolanie žalovaná v 1. rade. V súčasnosti vykonáva okresný súd procesné úkony pred predložením spisového materiálu odvolaciemu súdu. Ústavný súd zároveň podotýka, že sťažovateľ vo svojej sťažnosti ani len netvrdil, že by bol okresný súd nečinný po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 362/2014-41 z 9. septembra 2014 (t. j. po 14. októbri 2014). Sťažovateľ vo svojej sťažnosti iba veľmi všeobecne poukazoval na obdobia nečinnosti okresného súdu, pre ktoré už ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (neefektívne znalecké dokazovanie, opakované vypočúvanie svedkov) v dvoch predošlých nálezoch (sp. zn. III. ÚS 33/2012 a sp. zn. III. ÚS 362/2014, pozn.).

21. Ústavný súd po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 362/2014-41 z 9. septembra 2014 neidentifikoval žiadne signifikantné obdobia nečinnosti okresného súdu, postup okresného súdu v danej veci sa preto nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy. Okresný súd na

pojednávani 11. septembra 2018 vydal v predmetnej veci rozsudok, teda meritórne rozhodnutie, ktorým odstránil stav právnej neistoty sťažovateľa vo vzťahu k posúdeniu veci okresným súdom (aj napriek tomu, že zatiaľ ide o neprávoplatné rozhodnutie, sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal iba porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vo vzťahu k okresnému súdu). Napokon samotný sťažovateľ vo svojej sťažnosti okresnému súdu ani nevyčítal prietahy v konaní v období po 14. októbri 2014. Ústavný súd s poukazom na tieto dôvody sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

22. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľovi obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v prebiehajúcom konaní v budúcnosti vedel identifikovať nečinnosť alebo neefektívnu činnosť okresného súdu viažucu sa na obdobie po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 362/2014-41 z 9. septembra 2014 (t. j. po 14. októbri 2014).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2018